

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 186/ 2017

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Β΄ Διακοπών

Συνεδρίαση της 23ης Αυγούστου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης , Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης –Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδροι ΝΣΚ, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Σπυρίδων Παπαγαννόπουλος, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστος Μητκίδης και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Δημήτριος Κατωπόδης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 4000/1//94-στ/24.5.2017 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης και Ανθρώπινου Δυναμικού, Δνση Οργάνωσης και Νομικής Υποστήριξης, Τμήμα Νομικών Υποθέσεων.

Ερώτημα: Ερωτάται αν α) υποχρεούνται οι αστυνομικές υπηρεσίες, όταν δεν υπάρχει ειδική νομοθετική πρόβλεψη περί του τρόπου αποδείξεως της πληρεξουσιότητας, να συναλλάσσονται με δικηγόρους που φέρονται ότι εκπροσωπούν υπηκόους τρίτων χωρών, βασιζόμενες απλά στην προφορική δήλωσή τους ότι εκπροσωπούν συγκεκριμένους εντολείς τους ή πρέπει να έχει παρασχεθεί σ' αυτούς από τους εντολείς τους σχετικό έγγραφο από το οποίο να αποδεικνύεται η πληρεξουσιότητά τους και β) στην περίπτωση που γίνει δεκτό ότι οι δικηγόροι που εκπροσωπούν υπηκόους τρίτων χωρών ενώπιον των αστυνομικών υπηρεσιών πρέπει να διαθέτουν έγγραφη πληρεξουσιότητα από τους εντολείς τους, αυτό δύναται να επεκταθεί (όταν δεν υπάρχει ειδική νομοθετική πρόβλεψη περί του τρόπου αποδείξεως της πληρεξουσιότητας) και στο σύνολο των συναλλαγών των πολιτών με τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, όταν πραγματοποιούνται δια πληρεξουσίου δικηγόρου, παρά τα διαλαμβανόμενα στην από 6.5.2009 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β' Διακοπών) γνωμοδότησε ως εξής :

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό.

1. Στις Υπηρεσίες της Διευθύνσεως Αστυνομίας Κέρκυρας προσέρχονται δικηγόροι, οι οποίοι, επιδεικνύοντας τη δικηγορική τους ταυτότητα και δηλώνοντας προφορικά ότι εκπροσωπούν τους εντολείς τους, καταθέτουν αιτήσεις με τις οποίες αιτούνται να τους χορηγηθεί βεβαίωση για το αν υφίσταται σε βάρος των εντολέων τους μέτρο απαγορεύσεως εισόδου στη χώρα μας ή στον χώρο Σένγκεν. Με τον ίδιο τρόπο κατατίθενται αιτήματα προκειμένου να λάβουν γνώση των λόγων, για τους οποίους οι εντολείς τους είναι καταχωρημένοι στον ειδικό κατάλογο ανεπιθυμητών αλλοδαπών (Ε.Κ.ΑΝ.Α.), καθώς και αιτήματα που αφορούν στη διαγραφή των μέτρων απαγορεύσεως εισόδου που υφίστανται σε βάρος τους και τους έχουν

επιβληθεί από τις ελληνικές αρχές. Περαιτέρω, σε περιπτώσεις συλλήψεως - κρατήσεως παράτυπα εισερχόμενων ή διαμενόντων αλλοδαπών στη χώρα μας, για τους οποίους κινείται η διαδικασία της διοικητικής απελάσεως ή επιστροφής τους, ενόψει σχετικής αποφάσεως, κατατίθενται από δικηγόρους διοικητικές προσφυγές, δίχως να προσκομίζεται νόμιμη εξουσιοδότηση ή πληρεξούσιο, αλλά υπογράφουν μόνον τις σχετικές προσφυγές ως πληρεξούσιοι, επικαλούμενοι την προφορική εντολή του εντολέα τους (ο οποίος ευρίσκεται υπό διοικητική κράτηση στα αστυνομικά κρατητήρια). Ομοίως, προσέρχονται δικηγόροι και αιτούνται, επικαλούμενοι προφορική εντολή, την παράταση της προθεσμίας προς οικειοθελή αναχώρηση που έχει χορηγηθεί σε αλλοδαπούς που τελούν υπό διοικητική επιστροφή, των οποίων η κράτηση έχει αρθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3907/2011.

2. Κατά την κατάθεση των ως άνω αιτήσεων, η Διεύθυνση Αστυνομίας Κέρκυρας ενημερώνει τους δικηγόρους ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την εξέταση αυτών είναι η πληρεξουσιότητα να αποδεικνύεται με νόμιμη εξουσιοδότηση και, εφόσον ο αλλοδαπός διαμένει στο εξωτερικό, θα πρέπει τόσο η εξουσιοδότηση/πληρεξούσιο όσο και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά να φέρουν τη σφραγίδα της Συμβάσεως της Χάνης ή επικύρωση από την οικεία ελληνική προξενική αρχή. Ορισμένοι δικηγόροι αρνούνται να προσκομίσουν εξουσιοδότηση ως ανωτέρω, επικαλούμενοι το γεγονός ότι α) είναι νόμιμη η προφορική εντολή του εντολέα τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), β) σύμφωνα με την υπ' αριθ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.18/οικ 11853/06-05-2009 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Διεύθυνση Σχέσεων Κράτους-Πολίτη, Τμήμα Προστασίας Πολιτών, οι δικηγόροι δεν θεωρούνται τρίτα πρόσωπα όταν εκπροσωπούν τους εντολείς τους και δικαιούνται να αιτούνται και να παραλαμβάνουν έγγραφα διοικητικών υπηρεσιών χωρίς έγγραφη εξουσιοδότηση ή πληρεξούσιο και γ) οι εντολείς τους δεν διαμένουν κοντά σε ελληνική προξενική αρχή και αδυνατούν να μεταβούν σε αυτή.

3. Το περιεχόμενο της ως άνω εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφορικά με την εκπροσώπηση των πολιτών ενώπιον διοικητικών αρχών από δικηγόρους, επαναλαμβάνεται αυτολεξεί τόσο στην υπ' αριθ.

1049342/534/0006/ 15.05.2009 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών, όσο και στο εγχειρίδιο Διοικητικών Διαδικασιών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας(Α.Ε.Α.) που έχει αποσταλεί στο σύνολο των αστυνομικών υπηρεσιών.

4. Ωστόσο, από την προεκτεθείσα εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, υφίστανται συγκεκριμένες αποκλίσεις, είτε κατόπιν ρητής νομοθετικής προβλέψεως (άρθρο 8 του ν. 4251/2014, όπου ορίζεται ότι, κατά τη διαδικασία εκδόσεως αδειών διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών, η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται εγγράφως με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από οποιαδήποτε δημόσια αρχή, ομοίως και η υπ' αριθ. 58037/2014/ 08.04.2015 εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4251/2014), είτε επί τη βάσει ειδικότερων εγκυκλίων (υπ' αριθ. 30/2014 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών/Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής - ΑΔΑ: ΒΙΙΩΝ-8ΝΡ, αναφορικά με την απόδειξη πληρεξουσιότητας δικηγόρων, όταν αυτοί εκπροσωπούν αλλοδαπούς για θέματα πολιτογραφήσεως), είτε τέλος επί τη βάσει γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ 83/2010), αναφορικά με την εκπροσώπηση των πολιτών από δικηγόρους ενώπιον των Υπηρεσιών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

5. Η Διεύθυνση Αλλοδαπών/Α.Ε.Α., με το αριθ. πρωτ. 9725/1-273012/30/12/2016 έγγραφό της που απηύθυνε στην Δνση Οργάνωσης και Νομικής Υποστήριξης του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ, διατύπωσε την άποψη ότι ειδικά η εξέταση των αιτημάτων διαγραφής από τον Ε.Κ.ΑΝ.Α. και το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II), που υποβάλλονται από δικηγόρους για λογαριασμό υπηκόων τρίτων χωρών, επικαλούμενους απλά προφορική εντολή του εντολέα τους, ενέχει τον κίνδυνο καταστρατηγήσεως της κείμενης νομοθεσίας (ν. 4251/2014 και ν. 3907/2011), καθόσον δεν διασφαλίζεται ότι ο αλλοδαπός, συμμορφούμενος πλήρως με το εις βάρος του μέτρο, ευρίσκεται εκτός της ελληνικής επικράτειας, προϋπόθεση απαραίτητη για την ανάκληση ή αναστολή του μέτρου της απαγορεύσεως εισόδου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 3907/2011. Περαιτέρω, με το ίδιο ως άνω έγγραφο επισημαίνεται ότι η πιστή εφαρμογή της επίμαχης εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών και η παροχή πληροφοριών σε δικηγόρους, δίχως

έγγραφο πληρεξουσιότητα, σχετικά με τους λόγους καταχωρήσεως των εντολέων τους στους ανωτέρω καταλόγους, εγκυμονεί κινδύνους παραβιάσεως των διατάξεων του ν. 2472/1997, καθότι στις αιτούμενες πληροφορίες εμπεριέχονται ευαίσθητα δεδομένα, ήτοι δεδομένα περί εθνικής προέλευσης και ποινικών καταδικών.

Ενόψει των προεκτεθέντων, υποβλήθηκε το ερώτημα που αναφέρεται στην αρχή.

Νομοθετικό πλαίσιο

6. Στις διατάξεις των άρθρων 216 και 217 του Αστικού Κώδικα , ορίζονται τα εξής :

« Άρθρο 216 Πληρεξουσιότητα . Η εξουσία αντιπροσώπευσης παρέχεται με τη σχετική δικαιοπραξία (πληρεξουσιότητα).»

« Άρθρο 217 Η πληρεξουσιότητα μπορεί να δοθεί με δήλωση προς τον εξουσιοδοτούμενο ή προς τον τρίτο με τον οποίο επιχειρείται η δικαιοπραξία. Εφ' όσον δεν συνάγεται κάτι άλλο η δήλωση υποβάλλεται στον τύπο που απαιτείται για την δικαιοπραξία.»

7. Στις διατάξεις των άρθρων 27, 28 και 30 του ν. 2717/1999 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (Α' 97), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 27. Διενέργεια διαδικαστικών πράξεων. «1. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι και εκπρόσωποί τους διενεργούν τις διαδικαστικές πράξεις και παρίστανται κατά τη συζήτηση με δικαστικούς πληρεξούσιους. 2. Κατ' εξαίρεση, οι ιδιώτες διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι ή οι εκπρόσωποί τους μπορούν να διενεργούν διαδικαστικές πράξεις και να παρίστανται κατά τη συζήτηση χωρίς δικαστικό πληρεξούσιο ...»

« Άρθρο 28 Νομιμοποίηση δικαστικών πληρεξουσίων.1. Για τις πράξεις της προδικασίας θεωρείται ότι υπάρχει η πληρεξουσιότητα, εφόσον είτε επακολουθήσει η νομιμοποίηση δικαστικού πληρεξουσίου είτε εμφανιστεί στο ακροατήριο ο διάδικος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπος ή ο εκπρόσωπός του και δηλώσει ότι εγκρίνει τη διενέργειά τους. 2. ... 5. Αν ο δικαστικός πληρεξούσιος του διαδίκου τελικώς δεν νομιμοποιηθεί, οι διαδικαστικές πράξεις που διενεργήθηκαν από αυτόν είναι αυτοδικαίως άκυρες και το σχετικό ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται...»

« Άρθρο 30 Δικαστικοί πληρεξούσιοι των λοιπών διαδίκων 1. Δικαστικοί πληρεξούσιοι των λοιπών, πλην του Δημοσίου και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, διαδίκων ορίζονται δικηγόροι, σύμφωνα με το Δικηγορικό Κώδικα... 2. Η, κατά την προηγούμενη παράγραφο, δικαστική πληρεξουσιότητα παρέχεται : α) με προφορική δήλωση του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου ή του εκπροσώπου του, στο ακροατήριο, η οποία και καταχωρείται στα πρακτικά, ή β) με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο, οπότε όμως απαιτείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου ή του εκπροσώπου του, από οποιαδήποτε δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή...

3... 6. Κατ' εξαίρεση, απαιτείται ειδική δικαστική πληρεξουσιότητα : α) για το δικαστικό συμβιβασμό... β) για την παραίτηση από ένδικο βοήθημα ή μέσο που έχει ασκηθεί, γ) για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού, δ) όπου αλλού προβλέπεται τούτο ρητώς από ειδικές διατάξεις.»

8. Στις διατάξεις των άρθρων 26 παρ.3, 28 παρ.1,3,4 και 5 και 30 παρ.2 του ν. 3907/2011 (Α' 7) Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου ...προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ ΕΚ κλπ (Α'7), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 26 Απαγόρευση εισόδου (Άρθρο 11 της Οδηγίας).1...2...3. Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν την ανάκληση ή την αναστολή απαγόρευσης εισόδου όταν υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με την παρ. 1 περίπτωση β, υποβάλει αίτηση και μπορεί να αποδείξει ότι έχει αναχωρήσει από το ελληνικό έδαφος συμμορφούμενος πλήρως με την απόφαση επιστροφής...»

«Άρθρο 28 Ένδικα βοηθήματα. (Άρθρο 13 της Οδηγίας). 1. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από τις αστυνομικές αρχές, οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να ασκήσουν την ενδικοφανή προσφυγή του άρθρου 77 του ν. 3386/2005. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται σε αποφάσεις απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε αποφάσεις ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. 2 ...3. Οι αρμόδιες για θέματα αλλοδαπών αρχές υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες και κάθε δυνατή συνδρομή στον υπήκοο τρίτης χώρας που αιτείται νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και γλωσσική συνδρομή, προκειμένου να ασκήσει τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου. 4. Η απαραίτητη νομική βοήθεια και εκπροσώπηση παρέχεται δωρεάν

κατόπιν αιτήσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ 24 Α'), εφόσον κατά την κρίση του δικαστή η αίτηση ακύρωσης δεν είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφοι 3 έως 6 της Οδηγίας 2005/85/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 114/2010 (ΦΕΚ 195 Α'). Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 24.12.2011. 5. Αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων επιστροφής ασκείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (ΦΕΚ 274 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 του ν. 3900/2010.»

«Άρθρο 30. Κράτηση. (Άρθρο 15 της Οδηγίας). 1. ...2. Ο υπήκοος τρίτης χώρας που κρατείται, παράλληλα με τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησης του ενώπιον του προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται.»

9. Στις διατάξεις των άρθρων 1,2,3,34 35, 36, 37 και 166 του ν. 4194/2013 Κώδικας Δικηγόρων (Α', 208), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1. Η φύση της δικηγορίας 1. Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός. Το λειτούργημά του αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου. 2. Περιεχόμενο του λειτουργήματος είναι η εκπροσώπηση και υπεράσπιση του εντολέα του σε κάθε δικαστήριο, αρχή ή υπηρεσία ή εξωδικαστικό θεσμό, η παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων, όπως επίσης και η συμμετοχή του σε θεσμοθετημένα όργανα ελληνικά ή διεθνή.»

«Άρθρο 2 Η θέση του δικηγόρου στην απονομή της Δικαιοσύνης. Ο δικηγόρος είναι συλλειτουργός της δικαιοσύνης. Η θέση του είναι θεμελιώδης, ισότιμη, ανεξάρτητη και αναγκαία για την απονομή της.»

«Άρθρο 3 Το επάγγελμα του δικηγόρου 1. Ο δικηγόρος ασκεί ελεύθερο επάγγελμα στο οποίο προέχει το στοιχείο της εμπιστοσύνης του εντολέα του προς αυτόν. 2. Για τις υπηρεσίες του αμείβεται από τον εντολέα του είτε ανά υπόθεση είτε με πάγια αμοιβή ή με μισθό. 3. Η άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος δεν συνιστά εμπορική δραστηριότητα.»

« Άρθρο 34 Υποχρέωση σεβασμού και τιμής στο λειτούργημα του δικηγόρου 1. Ο δικηγόρος κατά την άσκηση των καθηκόντων του δικαιούται να απολαμβάνει του σεβασμού και της τιμής που οφείλεται στο λειτούργημα του από τους δικαστικούς

λειτουργούς και από κάθε άλλο πρόσωπο που ενεργεί στο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης. 2. Η είσοδος στα Υπουργεία και στα δημόσια καταστήματα επιτρέπεται ελεύθερα στους δικηγόρους με επίδειξη της επαγγελματικής τους ταυτότητας, κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό.»

«Άρθρο 35 Θεμελιώδεις υποχρεώσεις του δικηγόρου 1. Ο δικηγόρος απευθύνεται προς τους δικαστές, τους εισαγγελείς, τους δικαστικούς γραμματείς, και στους υπαλλήλους της Δημόσιας Διοίκησης και κάθε άλλης Δημόσιας Αρχής, με υπευθυνότητα και σεβασμό. 2... 3. Ο δικηγόρος οφείλει να ενημερώνει τον εντολέα του για όλους τους θεσμούς και τις δυνατότητες εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, και γενικά να συμβάλει στην επίλυση αυτών με οποιονδήποτε τρόπο προς όφελος του εντολέα του.»

« Άρθρο 36 Περιγραφή του έργου του δικηγόρου 1. Αποκλειστικό έργο του δικηγόρου είναι να αντιπροσωπεύει και να υπερασπίζεται τον εντολέα του σε κάθε δικαστήριο ή αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ή οποιασδήποτε άλλης χώρας, στα δικαστήρια, τις υπηρεσίες και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα διεθνή δικαστήρια, στα πειθαρχικά και υπηρεσιακά συμβούλια, καθώς και η κατάθεση σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Επίσης η παροχή νομικών συμβουλών προς οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και η σύνταξη γνωμοδοτήσεων προς οποιοδήποτε νομικό ή φυσικό πρόσωπο και Αρχή. Στο έργο αυτού περιλαμβάνεται και η διαμεσολάβηση για την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης στο πλαίσιο νόμου ή κοινά αποδεκτής διαδικασίας. Η παράσταση ενώπιον των δικαστηρίων με ή δια δικηγόρου είναι υποχρεωτική για όλες τις υποθέσεις και σε όλες τις διαδικασίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο. 2. Ομοίως στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνονται: α)... δ) Η βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του εντολέα του, όπως προβλέπεται στο άρθρο 42 της παραγράφου 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καθώς και σε κάθε άλλη ειδική διάταξη.»

« Άρθρο 37

Αποδοχή εντολής – Τήρηση επιμέλειας και ευπρέπειας 1. Ο δικηγόρος έχει υποχρέωση να αναλαμβάνει κάθε υπόθεση, εκτός εάν αυτή είναι προδήλως αβάσιμη, δεν είναι δεκτική υπεράσπισης, έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα άλλων εντολέων του ή αντιβαίνει στις αρχές του...»

« Άρθρο 166 Τελικές διατάξεις. 1. Οι διατάξεις του Κώδικα είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης...»

10. Στις διατάξεις των άρθρων 1,2, 8,9, 22, 26, 27,33 και 139 του ν.4251/2014 Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις, (Α', 80) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1 ορισμοί 1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα αυτού:

α) Αλλοδαπός είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή που είναι ανιθαγενής β) Πολίτης τρίτης χώρας είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ούτε την ιθαγένεια άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 20 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης...»

« Άρθρο 2.. Πεδίο εφαρμογής. 1. Οι διατάξεις του Κώδικα αυτού δεν έχουν εφαρμογή στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του: α. Στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 20 παρ. 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει. β. Στους υπηρετούντες σε διπλωματικές και προξενικές αρχές υπαλλήλους που απολαύουν νομικού καθεστώτος υποκειμένου στη σύμβαση της Βιέννης του 1961... γ. Στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, καθώς και στους αιτούντες διεθνή προστασία, κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. δ. Στα πρόσωπα που έχουν την άδεια να παραμείνουν στην Ελλάδα με βάση προσωρινή προστασία ή ζήτησαν την άδεια να παραμείνουν για το λόγο αυτόν και αναμένουν την έκδοση της σχετικής απόφασης...»

« Άρθρο 8 Χορήγηση Άδειας Διαμονής 1. Πολίτης τρίτης χώρας που αιτείται τη χορήγηση άδειας διαμονής στην Ελλάδα, για έναν από τους λόγους του Κώδικα αυτού, οφείλει, μετά την είσοδο του στη χώρα και πριν από τη λήξη της θεώρησης εισόδου, εκτός αν από τις διατάξεις του παρόντος ορίζεται διαφορετικά, να υποβάλει αίτηση για τη χορήγησή της.

2. Οι αιτήσεις για τη χορήγηση των αδειών διαμονής κατατίθενται στην υπηρεσία μιας στάσης της αρμόδιας Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αιτούντος ή στην αρμόδια Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 4018/2011 (Α 215). Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση αρχικής άδειας διαμονής, η υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών και η παραλαβή της άδειας διαμονής ή της απορριπτικής απόφασης ή άλλων εγγράφων από τον οικείο φάκελο μπορεί να γίνεται είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία του πολίτη τρίτης χώρας είτε με εκπροσώπηση του από πληρεξούσιο δικηγόρο είτε

από συζύγους, ανιόντες και ενήλικους κατιόντες. Η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται εγγράφως με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του εξουσιοδοτούντος από οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Επίδοση οποιουδήποτε εγγράφου ή δικαιολογητικών για τη χορήγηση άδειας διαμονής ή την ανανέωση της με δικαστικό επιμελητή δεν επιτρέπεται.»

« Άρθρο 9 Ανανέωση Άδειας Διαμονής. 1...2 Οι αιτήσεις για την ανανέωση των αδειών διαμονής κατατίθενται στην υπηρεσία μιας στάσης της αρμόδιας Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αιτούντος ή στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 4018/2011. Η υποβολή των αιτήσεων, η υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών και η παραλαβή της άδειας διαμονής ή της απορριπτικής απόφασης ή άλλων εγγράφων από τον οικείο φάκελο μπορεί να γίνεται είτε με εκπροσώπησή του από πληρεξούσιο δικηγόρο είτε από συζύγους, ανιόντες και ενήλικους κατιόντες. Η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται εγγράφως με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του εξουσιοδοτούντος από οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Επίδοση οποιουδήποτε εγγράφου ή δικαιολογητικών για τη χορήγηση άδειας διαμονής ή την οποιοδήποτε εγγράφου ή δικαιολογητικών για τη χορήγηση άδειας διαμονής ή την ανανέωση της με δικαστικό επιμελητή δεν επιτρέπεται.»

«Άρθρο 22 Υποχρεώσεις πολιτών τρίτων χωρών

1... 2. Η πολίτης τρίτης χώρας, κάτοχος άδειας διαμονής, οφείλει να αναχωρήσει χωρίς άλλη ειδοποίηση μέχρι την τελευταία ημέρα της λήξης της ισχύος της, εκτός αν πριν από τη λήξη της έχει υποβάλει αίτηση για την ανανέωσή της και του έχει χορηγηθεί η βεβαίωση της παραγράφου 7 του άρθρου 8 και «της παραγράφου 4 του άρθρου 9.»¹

3. Τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές, τα οποία απαιτούνται από τις διατάξεις του παρόντος πρέπει να είναι επικυρωμένα με την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης, όπου αυτή απαιτείται. Στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται επισημείωση, τα έγγραφα αυτά πρέπει να φέρουν επικύρωση του γνησίου της υπογραφής του αλλοδαπού οργάνου από την ελληνική προξενική αρχή ή το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών.»

¹ *** Η φράση «της παραγράφου 6 του άρθρου 9.» στη παρ.2 αντικαθίσταται από 1.9.2015, με την ορθή «της παραγράφου 4 του άρθρου 9.» δυνάμει της παραγράφου 5 άρθρου 8 Ν.4332/2015, ΦΕΚ Α 76/9.7.2015.

« Άρθρο 26 Υποχρεώσεις υπηρεσιών και υπαλλήλων - Κυρώσεις

1. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε πολίτες τρίτης χώρας, οι οποίοι δεν έχουν διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που αναγνωρίζεται από διεθνείς συμβάσεις και θεώρηση εισόδου ή άδεια διαμονής και γενικά δεν αποδεικνύουν ότι έχουν εισέλθει και διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα. Σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι αντικειμενικά στερούμενοι διαβατηρίου αναγνωρίζεται δικαίωμα συναλλαγής με τις αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο υπηρεσίες με μόνη την επίδειξη της άδειας διαμονής τους. 2. Από τις ρυθμίσεις της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται: α) τα νοσοκομεία... β) η θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής κρατούμενων αλλοδαπών για εξουσιοδότηση σε δικηγόρους, προκειμένου να εκπροσωπηθούν ενώπιον δικαστικών αρχών και υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύονται, εξ οιοδήποτε δημόσιου εγγράφου, τα στοιχεία της ταυτότητας τους, γ) καταγγελίες ή προσφυγή σε αρμόδια δικαστήρια ή διοικητικές αρχές, παράνομα απασχολούμενων πολιτών τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 83 και 86 του ν. 4052/2012...στ) η υποβολή αιτήσεων για χορήγηση αδειών διαμονής στις αρμόδιες υπηρεσίες «σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 και 19Α.» ζ) η χορήγηση αντιγράφου απόρριψης ή ανάκλησης άδειας διαμονής σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 10, η) η άσκηση αίτησης θεραπείας σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 25...»

« Άρθρο 27 Υποχρεώσεις συμβολαιογράφων 1. Κατά την κατάρτιση συμβολαιογραφικών πράξεων, στις οποίες συμβαλλόμενοι ή συμμετέχοντες καθ' οιονδήποτε τρόπο είναι πολίτες τρίτων χωρών, που παρίστανται αυτοπροσώπως ή δηλώνουν κατοικία ή διαμονή στην ημεδαπή, οι συμβολαιογράφοι υποχρεούνται να διαπιστώνουν ότι αυτοί έχουν θεώρηση εισόδου ή άδεια διαμονής ή βεβαίωση της παραγράφου 7 του άρθρου 8 και της παραγράφου 6 του άρθρου 9² και να προβούν σε σχετική μνεία στην πράξη τους. 2. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις της σύνταξης πληρεξουσίων σε δικηγόρους προκειμένου να εκπροσωπήσουν πολίτες τρίτων χωρών ενώπιον δικαστικών και διοικητικών αρχών, καθώς και της σύνταξης συμβολαιογραφικών πράξεων που αφορούν την αναγνώριση τέκνου εκτός γάμου που δεν έχει συμπληρώσει το τρίτο έτος της ηλικίας του όταν ο ένας των γονέων είναι Έλληνας ή πολίτης άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή πολίτης τρίτης χώρας που διαμένει νομίμως στην Ελλάδα.»

² Η ορθή παραπομπή είναι στην παρ. 4 του άρθρου 9.

«Άρθρο 33. Χορήγηση άδειας διαμονής για λόγους σπουδών 1. Ο πολίτης τρίτης χώρας, που έχει λάβει εθνική θεώρηση εισόδου για σπουδές στην Ελλάδα, υποβάλλει αίτηση ... 2. ... 5. Κατά την εξέταση της αίτησης για τη χορήγηση της άδειας διαμονής και για την έκδοση της σχετικής απόφασης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8.»

« Άρθρο139. Καταργούμενες και διατηρούμενες διατάξεις 1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και με την επιφύλαξη των διατάξεων που διατηρούνται σε ισχύ σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3, καταργούνται οι διατάξεις του ν. 3386/2005 (Α΄ 212) και οι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του ίδιου νόμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων της επομένης παραγράφου...»

2.«Από την έναρξη ισχύος του Ν. 4251/2014, διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83 και 89 (παράγραφοι 1-3) του Ν. 3386/2005, όπως ισχύουν, οι διατάξεις του άρθρου 15 του Ν. 3536/2007 (Α΄ 42), οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (Α΄ 138), το Π.δ. 106/2007 (Α΄ 135), η υπ' αριθμ. 23443/2011 (Β΄ 2225) κοινή υπουργική απόφαση, καθώς και οι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 4, της παρ. 3 του άρθρου 5, καθώς και της παρ. 5 του άρθρου 73 του Ν. 3386/2005, όπως ισχύουν...» (Η παράγραφος 2 τίθεται, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παρ. 19 του ν. 4332/2015, Α΄146).

11. Στις διατάξεις των άρθρων 41, 42, και 43 του Κανονισμού (ΕΚ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS) (L 381/4/2006), ορίζεται ότι :

Άρθρο 41 Δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης εσφαλμένων δεδομένων και διαγραφή δεδομένων που δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα

1. Το δικαίωμα των προσώπων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που τα αφορούν και τα οποία καταχωρίζονται στο SIS II σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό ασκείται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους έναντι του οποίου τα πρόσωπα επικαλούνται το δικαίωμα αυτό.2 ...4. Δεν ανακοινώνονται οι πληροφορίες προς το πρόσωπο το οποίο αφορούν τα δεδομένα εάν τούτο είναι αναγκαίο για την εκτέλεση εντεταλμένου νόμιμου έργου σε συνάρτηση με την καταχώριση ή για λόγους προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.

5. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να ζητήσει τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων που το αφορούν και περιέχουν πραγματικό ή νομικό σφάλμα.»

«Άρθρο 42 Δικαίωμα ενημέρωσης

1. Υπήκοος τρίτης χώρας που έχει καταχωριστεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό ενημερώνεται σύμφωνα με το άρθρο 10 και 11 της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Η ενημέρωση αυτή παρέχεται γραπτώς μαζί με αντίγραφο ή μνεία της εθνικής απόφασης βάσει της οποίας εκδόθηκε η καταχώριση του άρθρου 24, παράγραφος 1...»

« Άρθρο 43 Ένδικα βοηθήματα

1. Κάθε πρόσωπο μπορεί να προσφύγει ενώπιον της δικαστικής ή άλλης αρχής που είναι αρμόδια δυνάμει του δικαίου κάθε κράτους μέλους για να ζητήσει τη διόρθωση, διαγραφή και ενημέρωση καταχώρισης που το αφορά ή την καταβολή αποζημίωσης εξαιτίας της καταχώρισης...»

12. Τέλος, στο άρθρο 44 παρ.1 του ν. 4375/2016, Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου... προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ κλπ (Α' 51), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 44 (Άρθρα 19 έως 23 Οδηγίας) Παροχή πληροφοριών –Νομική εκπροσώπηση και συνδρομή 1. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να συμβουλευόμαστε με δαπάνη τους δικηγόρο ή άλλο σύμβουλο σε θέματα σχετικά με την αίτησή τους. Εφόσον ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά για συγκεκριμένες πράξεις, η εξουσιοδότηση αιτούντων προς δικηγόρο για την εκπροσώπησή τους ενώπιον των αρχών του παρόντος Μέρους μπορεί να πραγματοποιηθεί και με απλό ιδιωτικό έγγραφο, χωρίς να απαιτείται θεώρηση του γνησίου της υπογραφής. Η εξουσιοδότηση αιτούντων προς άλλα πρόσωπα απαιτεί θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

13. Κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση επί του πρώτου ερωτήματος διατυπώθηκαν δύο γνώμες:.

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας που απαρτίσθηκε από τους Αντιπροέδρους ΝΣΚ Βασιλική Δούσκα και Ιωάννη – Κωνσταντίνο Χαλκιά και τους Νομικούς Συμβούλους Ιωάννη Διονυσόπουλο, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Δημήτριο Μακαρονίδη, Αδαμαντία Καπετανάκη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Βασίλειο Καραγεώργο και Ευσταθία Τσαούση, (ψηφοί 12), η νομοθεσία που αφορά στα θέματα της μεταναστεύσεως και των παρανόμως

διαμενόντων στη χώρα υπηκόων τρίτων χωρών (ν. 4251/2014, ν. 3907/2011 άρθρα 16 επ., οδηγία 2008/115) αποτελεί ένα συνεκτικό σύνολο ουσιαστικών και διαδικαστικών κανόνων που εφαρμόζονται στις έννομες σχέσεις των εν λόγω υπηκόων με τις αρχές της χώρας, στο πλαίσιο της αποτελεσματικής διαχείρισεως της μεταναστευτικής πολιτικής με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των υπηκόων τρίτων χωρών, αλλά και προάσπιση της εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Χώρας. Οι διατάξεις της εν λόγω νομοθεσίας ρυθμίζουν είτε ευθέως είτε κατά παραπομπή, μεταξύ άλλων, την είσοδο ή την απαγόρευση εισόδου στη χώρα (άρθρα 3-5 ν. 4251/2014, άρθρα 26, 27 και 38 παρ. 2 ν. 3907/2011), την ενδεχόμενη αναγραφή στον Ε.Κ.ΑΝ.Α (άρθρο 38 παρ. 1 ν.3907/2011), την χορήγηση και ανανέωση ή μη άδειας διαμονής (άρθρα 8 παρ. 2, άρθ. 9 παρ. 2, άρθρα 33 παρ. 5 ν. 4251/2014), την κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση (άρθρα 30-33 ν. 3907/2011), την χορήγηση παρατάσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως (άρθρο 22 παρ. 2 και άρθρο 36 ν. 3907/2011), την χορήγηση σχετικών εγγυήσεων κατά το χρονικό διάστημα της οικειοθελούς αναχωρήσεως (άρθρο 29 ν. 3907/2011) και την αναγκαστική επιστροφή (άρθρα 21-25, 28 και 37 ν.3907/2011), περιλαμβανομένων των διοικητικών προσφυγών και των αιτήσεων πληροφοριών για όλα τα ανωτέρω.

Περαιτέρω, ο ν. 3907/2011 εξακολουθεί να ισχύει ως προς τις διατάξεις του των άρθρων 16 επ., με τις οποίες μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2008/115. Με τις διατάξεις αυτές ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων στη χώρα υπηκόων τρίτων χωρών, στο πλαίσιο των θεμελιωδών δικαιωμάτων που εγγυώνται η ενωσιακή νομοθεσία, οι διεθνείς συμβάσεις και αρχές του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα (πρβλ. άρθ. 1 της οδηγίας 2008/115 και άρθ. 16 ν. 3907/2011).

Ακολούθως, οι διατάξεις του άρθρου 8 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν.4251/2014) εφαρμόζονται κατά παραπομπή της παραγράφου 5 του άρθρου 33 αυτού, κατά την εξέταση της αιτήσεως για τη χορήγηση της άδειας διαμονής για λόγους σπουδών, της εξετάσεως της αιτήσεως νοούμενης ως περιλαμβάνουσας τη συνολική εκτίμηση τόσο των τυπικών όσο και των

ουσιαστικών προϋποθέσεων ευδοκιμήσεώς της. Ειδικότερα, από τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 2, του άρθρου 9 παρ. 2 και του άρθρου 33 παρ. 5 του ως άνω Κώδικα συνάγεται, προδήλως, ότι, λόγω των σοβαρών νομικών συνεπειών που απορρέουν από τη χορήγηση ή ανανέωση της άδειας διαμονής που συνδέονται άμεσα τόσο με την προσωπική κατάσταση και τα θεμελιώδη δικαιώματα του αιτούντος, όσο και με θέματα υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, τουτέστιν θέματα εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Χώρας, η διασφάλιση της γνησιότητας της βουλήσεως των υπηκόων τρίτων χωρών που ζητούν με αίτησή τους την άδεια να διαμείνουν στη χώρα, επιβάλλει την υποχρέωση εγγράφου αποδείξεως της πληρεξουσιότητας προς τον δικηγόρο που υποβάλει για λογαριασμό τους την αίτηση διαμονής, με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Η ανάγκη αυτή επιβεβαιώνεται και από τον εν πολλοίς μεγάλο αριθμό των εκπροσωπούμενων από δικηγόρο υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και από το ότι το αντικείμενο των υποβαλλομένων αιτήσεων είναι δυνατόν να άπτεται ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, για το επιτρεπτό της επεξεργασίας των οποίων επιβάλλεται η ρητή (γραπτή) συναίνεση του ενδιαφερομένου (βλ. άρθρο 7 παρ. 2 περ. α' ν.2472/1997).

Οι ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 2, 9 παρ. 2 και 33 παρ. 5 θεσπίζουν μια υποχρέωση, η οποία, όμως, επιτρέπεται να εφαρμοστεί, κατ' αναλογία, και σε περιπτώσεις που δεν συντρέχει η ίδια ακριβώς περίπτωση της αιτήσεως χορηγήσεως ή ανανεώσεως άδειας διαμονής. Αντιθέτως, τις ίδιες, αν όχι σοβαρότερες, έννομες συνέπειες στην προσωπική κατάσταση και στα θεμελιώδη δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών και σε θέματα εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Χώρας, συνεπάγονται οι παρόμοιες περιπτώσεις της οικείας νομοθεσίας που προαναφέρθηκαν και απασχολούν το ερώτημα (απαγόρευση εισόδου στη χώρα, αναγραφή στον Ε.Κ.ΑΝ.Α, κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση, χορήγηση παρατάσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως, αναγκαστική επιστροφή κλπ.). Οι περιπτώσεις αυτές συνδέονται άμεσα με τη χορήγηση ή μη άδειας διαμονής στη χώρα, για την οποία η υποβαλλόμενη από δικηγόρο αίτηση υπόκειται στις διατυπώσεις της έγγραφης πληρεξουσιότητας. Επομένως, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, η ίδια σχετικά με την απόδειξη της πληρεξουσιότητας του

δικηγόρου υποχρέωση επιβάλλεται να ισχύει, κατ' αναλογία, και σε όλες τις παρόμοιες περιπτώσεις υποβολής αιτήσεων ή άσκησης διοικητικών προσφυγών των υπηκόων τρίτων χωρών που προαναφέρθηκαν, κατά παραδεκτή εν προκειμένω πλήρωση των υφιστάμενων κενών της οικείας περί τη μετανάστευση και των παρανόμως διαμενόντων στη χώρα υπηκόων τρίτων χωρών νομοθεσίας. Είναι αυτονόητο ότι η εφαρμογή της υποχρέωσης αυτής στις εξεταζόμενες περιπτώσεις της εν λόγω ειδικής νομοθεσίας για τη μετανάστευση και τους παρανόμως διαμένοντες στη χώρα υπηκόους τρίτων χωρών ουδόλως επηρεάζει τα γενικώς ισχύοντα περί του ατύπου ή μη της εντολής προς δικηγόρο για το χειρισμό υποθέσεων των εντολέων ενώπιον της Διοίκησης βάσει του Κώδικα περί Δικηγόρων και των σχετικών εγκυκλίων.

Ενόψει όλων των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι οι αστυνομικές αρχές, όταν συναλλάσσονται με δικηγόρους που εκπροσωπούν υπηκόους τρίτων χωρών, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί μετανάστευσης και των παρανόμως διαμενόντων στο κράτος μέλος υπηκόων τρίτων χωρών (ν. 4251/2014, ν. 3907/2011 άρθρα 16 επ., οδηγία 2008/115 κλπ.), οφείλουν να ζητούν απόδειξη της πληρεξουσιότητας αυτών, κατ' ανάλογο εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 2, του άρθρου 9 παρ. 2 και του άρθρου 33 παρ. 5 του ν. 4251/2014.

14. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τους Νομικούς Συμβούλους Αικατερίνη Γρηγορίου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γεώργιο Ανδρέου, Χριστίνα Διβάνη, Χρήστο Μητκίδη και Νικόλαο Καραγιώργη, (ψήφοι 7), με την οποία συντάχθηκε και ο Εισηγητής Πάρεδρος (γνώμη χωρίς ψήφο), από τις παρατιθέμενες ανωτέρω ειδικές διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων προκύπτει ότι η σύμβαση εντολής (η οποία αναφέρεται στην εσωτερική σχέση), μεταξύ δικηγόρου και του εντολέα του είναι, κατά κανόνα, άτυπη και αποδεικνύεται κατά τις κοινές δικονομικές διατάξεις (ΑΠ 1614/2006, ΕΑ 602/2008). Όσον αφορά την παροχή πληρεξουσιότητας στον δικηγόρο από τον εντολέα του (εξωτερική σχέση), στις ειδικές διατάξεις του Κώδικα των Δικηγόρων, αλλά και στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δεν περιέχεται ρύθμιση που να ορίζει τύπο για την παροχή πληρεξουσιότητας, γιατί ρύθμιση με τέτοιο περιεχόμενο δεν είναι

αναγκαία, ούτε για τη λειτουργία της σχέσεως εντολέα και δικηγόρου, αφού η δήλωση βουλήσεως για την ανάθεση της εντολής αρκεί για την εκ του νόμου αντιπροσώπευση του εντολέα (άρθρα 1 και 36 του Κώδικα Δικηγόρων), ούτε για την διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων από τον δικηγόρο. Κατά συνέπεια, στις περιπτώσεις του ερωτήματος, ισχύει ο γενικός κανόνας περί του ατύπου της παροχής πληρεξουσιότητας από τον εντολέα προς τον δικηγόρο και οι διατάξεις της παραγράφου 2 των άρθρων 8 και 9 του ν. 4251/2014 δεν μπορούν να τύχουν αναλογικής εφαρμογής, για τους εξής λόγους:

α) Από τις διατάξεις αυτές δεν δύναται να συναχθεί μία πάγια και εξ αντικειμένου ρύθμιση που να τύχει αναλογικής εφαρμογής σε κάθε περίπτωση συναλλαγής των δικηγόρων με τις αστυνομικές αρχές, όταν εκπροσωπούν εντολέα πολίτη τρίτης χώρας σε διοικητικές υποθέσεις, γιατί στους σκοπούς του νόμου 4251/2014 δεν ήταν γενικά η ρύθμιση θεμάτων συναλλαγής των διοικουμένων³ με τη διοίκηση, αλλά ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα θέματα που αναφέρονται στον Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης.

β) Η βούληση του νομοθέτη για τη μη εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 των άρθρων 8 και 9 του ν. 4251/2014⁴ σε άλλες περιπτώσεις, όπως εκείνες του ερωτήματος, συνάγεται και από την ιστορική ερμηνεία (γένεση, εξέλιξη και σύγκριση με το προϊσχύσαν δίκαιο) των εν λόγω διατάξεων. Συγκεκριμένα, στο προϊσχύσαν δίκαιο προβλεπόταν (άρθρο 73 παρ.1 του ν. 3386/2005, (Α'212), όπως αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 14 παρ.1 του ν. 3536/2007, (Α'42))ότι «σε κάθε άλλη περίπτωση» συναλλαγής με τη διοίκηση υπηκόου τρίτης χώρας, εκτός από την αρχική χορήγηση άδειας διαμονής ή ανανεώσεως αυτής, η πληρεξουσιότητα σε εκπρόσωπό του (του νόμου μη διακρίνοντας άρα και σε δικηγόρο) αποδεικνυόταν εγγράφως με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από την αστυνομική αρχή (ΝΣΚ 83/2010, σκέψεις ΙΙΙ

³ Η έννοια του διοικουμένου αναφέρεται τόσο στα πρόσωπα που έχουν ελληνική ιθαγένεια, όσο και στα πρόσωπα που έχουν αλλοδαπή ιθαγένεια ή είναι ανιθαγενής. (Α.Ι.Τάχου, «Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας» σελίδα 9 έκδοση Δ.)

⁴ Τα άρθρα 8 και 9 είναι ενταγμένα στο τρίτο κεφάλαιο του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής ένταξης, το οποίο περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής και τις προβλεπόμενες διοικητικές διατυπώσεις (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 4251/2014).

Β και Γ). Όμως, η εν λόγω διάταξη καταργήθηκε από το άρθρο 139 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014), χωρίς να περιληφθεί ρύθμιση του αυτού περιεχομένου στις διατάξεις του. Το συμπέρασμα που προκύπτει από την απάλειψη της ως άνω ρυθμίσεως είναι ότι ο νεότερος νομοθέτης (του ν.4251/2014) δεν θέλησε να ορίσει τύπο για την απόδειξη της πληρεξουσιότητας του δικηγόρου, όταν εκπροσωπεί πολίτη τρίτης χώρας στις συναλλαγές του με τη διοίκηση για κάθε περίπτωση, παρά μόνον σε όσες περιπτώσεις αυτό το όρισε ρητά.

γ) Κατά το γράμμα και το πνεύμα των διατάξεων των άρθρων 77 και 82 του ν. 3386/2005 και του άρθρου 28 παρ.3 και 4 του ν. 3907/2011, ερμηνευμένων υπό το φως των άρθρων 5 παρ.2, 5,^Α 20 και 25 παρ.1 του Συντάγματος (αρχή της αναλογικότητας, ΣτΕ 2402/2010) δεν μπορεί να τίθενται, ερμηνευτικά, διαδικαστικές προϋποθέσεις και περιορισμοί με αναλογική εφαρμογή διατάξεων που επιβάλλουν τύπο για ειδικά θέματα, κατά παρέκκλιση του κανόνα του ατύπου παροχής πληρεξουσιότητας. Τούτο γιατί μια τέτοια ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων θα είχε επαχθείς συνέπειες για τους διοικουμένους στο μέτρο που επιβάλλεται βάρος διατυπώσεων που δυσχεραίνουν, ιδίως, όταν οι ενδιαφερόμενοι είναι εκτός Ελλάδος, την άσκηση είτε του, κατά το νόμο, δικαιώματος πληροφόρησης είτε την άσκηση διοικητικών προσφυγών και τέλος

δ) επιχείρημα υπέρ της άποψης ότι οι διατάξεις της παραγράφου 2 των άρθρων 8 και 9 του ν.4251/2014 είναι ειδικές και δεν εισάγουν πάγια ρύθμιση γενικής εφαρμογής συνάγεται και από τη μεταγενέστερη ρύθμιση της παραγράφου 1 του άρθρου 44 του ν.4375/2016, σύμφωνα με την οποία, εφόσον ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά, για συγκεκριμένες πράξεις, η εξουσιοδότηση των αιτούντων διεθνή προστασία προς δικηγόρο για την εκπροσώπησή τους ενώπιον των αρμοδίων αρχών μπορεί να πραγματοποιηθεί και με απλό ιδιωτικό έγγραφο χωρίς να απαιτείται θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.

15. Εν όψει των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η απάντηση που προσήκει στο πρώτο ερώτημα είναι ότι οι αστυνομικές υπηρεσίες, όταν δεν υπάρχει ειδική νομοθετική πρόβλεψη περί του τρόπου αποδείξεως της πληρεξουσιότητας των δικηγόρων από τους εντολείς τους, υποχρεούνται να συναλλάσσονται με τους δικηγόρους που εκπροσωπούν υπηκόους τρίτων

χωρών, σε συμμόρφωση, κατ' αρχάς, με την υπ' αριθ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.18/οικ. 11853/6.5.2009 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, δεχόμενες για την νομιμοποίηση των δικηγόρων την απόδειξη της ιδιότητάς τους, με την επίδειξη της επαγγελματικής ταυτότητάς των.

16. Επί του **δευτέρου ερωτήματος**, διατυπώθηκε η κατωτέρω ομόφωνη γνώμη:

Στην παρ. 6 του άρθρου 6 του ν.3086/2002 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και Υπαλλήλων του» (Α'324), ορίζεται ότι: *«Τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και προσδιορισμό των προβληματισμών της, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το Ν.Σ.Κ., προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.»*

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί επί ερωτημάτων στα οποία τίθενται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο τόσο ο προβληματισμός της ερωτώσης υπηρεσίας ως προς την έννοια, αλλά και το περιεχόμενο της κείμενης νομοθεσίας, με την παράθεση μάλιστα των κρίσιμων διατάξεων τις οποίες αυτή υποχρεούται να εφαρμόσει και χρήζουν ερμηνείας από το ΝΣΚ (ΝΣΚ 57/2005, 62/2007), όσο και τα πραγματικά δεδομένα που συγκροτούν το ιστορικό της εκάστοτε συγκεκριμένης υποθέσεως (ΝΣΚ 168/2006), από την οποία απορρέει, άλλως συνδέεται το οικείο ερώτημα, υπό τον όρο μάλιστα ότι τούτο αναφύεται κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων των πιο πάνω ερωτώντων διοικητικών οργάνων (ΟΛΝΣΚ 541/2012, ΝΣΚ 104/2013, ΝΣΚ 13/2017).

Στην προκειμένη περίπτωση το δεύτερο ερώτημα τίθεται από την Υπηρεσία υπό την προϋπόθεση της καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα κατά τρόπο γενικό και χωρίς να παρατίθενται (πέραν των διατάξεων που έχει ήδη ερμηνεύσει η προαναφερόμενη εγκύκλιος του Υπουργού των Εσωτερικών) συγκεκριμένες διατάξεις και πραγματικό. Επομένως δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002 για το παραδεκτό της υποβολής του.

Απάντηση

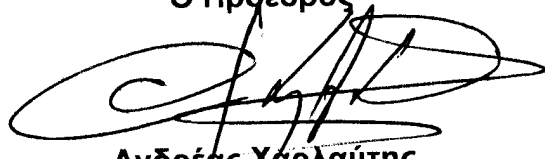
17. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β' Διακοπών) γνωμοδοτεί, α) κατά πλειοψηφία, επί του πρώτου ερωτήματος, ότι οι αστυνομικές αρχές, όταν συναλλάσσονται με δικηγόρους που εκπροσωπούν υπηκόους τρίτων χωρών κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μετανάστευση, οφείλουν να ζητούν έγγραφη απόδειξη της πληρεξουσιότητας των εντολέων των, β) ομοφώνως επί του δευτέρου ερωτήματος, ότι αυτό δεν υποβάλλεται νομίμως, διότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις παραδεκτού της παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 3086/2002.

Ανεξαρτήτως, πάντως, του γεγονότος ότι διαμορφώθηκε ικανή πλειοψηφούσα γνώμη, το Τμήμα αποφάσισε ομοφώνως, λόγω της σπουδαιότητας του νομικού ζητήματος που τίθεται με το ερώτημα, την παραπομπή του στην Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (πρβλ. ΝΣΚ 181/2013), κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 3 του ν. 3086/2002.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 12.9. 2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Δημήτριος Β. Κατωπόδης

Πρόεδρος ΝΣΚ